

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.250
Letna naročnina L 2.500
Letna inozemstvo L 3.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XVIII. - Štev. 41 (919)

Gorica - četrtek, 13. oktobra 1966 - Trst

Posamezna številka L 50

Kaj nam je potrebno

Goriški nadškof msgr. Pangrazio je ob pričetku novega delovnega leta napisal okrožnico, v kateri je svojim vernikom priporočil nekaj zadev, ki so mu zelo pri srcu in od katerih je v mnogočem odvisno versko in duhovno življenje tako posameznikov kot župnij ter škofije. Gre za sledeče stvari:

OBČESTVENI DUH

Krščansko življenje je po svojem bistvu občestveno, saj je Cerkev Kristusovo skrivnostno Telo, kar znači, da je organizem, v katerem udje delujejo v tesni medsebojni povezavi.

Občestveni duh predstavlja enotnost v mišljenju, ki naj bo zgrajena na jasnih načelih naše vere; tej enotnosti bo samo po sebi sledila enotnost življenja, katere prvi in značilni izraz je življenje v milosti božji, to je tisto življenje, ki ima svoje korenine v ljubezni do Boga in se potem izraža v dobrih delih v korist bližnjega.

Enotnost mišljenja in življenja se ustvarja najbolj uspešno v okviru župnije in škofije. Verniki, ki vidijo v svojem škofu in župniku svojega duhovnega očeta, se bodo čutili eno tudi med seboj in si prizadevali, da delajo dobro potom apostolata in z iskrenim pričanjem svojega krščanstva v svetu.

LITURGIČNO ŽIVLJENJE

Uvedba živih jezikov v bogoslužju Cerkev je še bolj poudarila dejstvo, da je namen bogoslužnih obredov vzbuditi v vseh navzočih zavest, da so božje ljudstvo in živ organizem.

Evharištična skrivnost, ki jo predstavlja sv. maša, pa je središče vsega bogoslužja in celotnega krščanskega življenja. Zato je sv. maša, zlasti ob prazničnih dnevih, višek občestvene povezanosti. Ta povezanost pride do izraza na različne načine.

Najprej se čutimo pri sv. maši vsi ob Jezusu kot ena duša in eno srce. Družijo nas vezi ljubezni, pa tudi spoznanje, da smo božja družina in zato dolžni to izpovedovati ne le z besedami, temveč tudi in predvsem z življenjem.

Molitev in skupno petje sta izraz dviganja našega duha k Bogu, veseli izraz naše vere in mogočna hvalnica Njemu, ki mu dolgujemo vse. Nujno je zato potrebno, da molimo in pojemo vsi. Slovenskim vernikom bo pri tem brez dvoma učinkovito pomagala pravkar izšla knjžica »Naša daritve«, ki naj bi si jo nabavili res vsi brez izjeme in se je pri vsakem obisku sv. maše v polni meri posluževali.

Vsi verniki naj bi visoko cenili tudi bogoslužje besede, ki je obseženo v prvem delu sv. maše. Tako berilo in evangelij kot beseda duhovnika lahko mnogo pripomorejo, če jih pazljivo poslušamo, k poglavljenju in razširitvi našega verskega znanja.

Kar se tiče prave evharištične daritve, je treba vernike stalno opozarjati na to veliko skrivnost in jih navajati, da bodo vedno bolj dojemali Kristusovo darovanje in se vedno z večjim doživetjem udeleževali dogajanja na oltarju, ko se Jezus vedno znova daruje za naše grehe in skrivnostno obnavlja svojo rešeniško smrt na križu.

Ni pa daritve brez uživanja njenih sadov. Zato je sv. obhajilo integralen del sv. maše, h kateremu so povabljeni vsi navzoči brez izjeme, saj gre za »sveto večerjo, v kateri se prejema kruh, ki je prišel iz nebes«.

Ne more se govoriti, da smo v polni meri prisostvovali sv. maši, če smo se izmaknili sv. obhajilu. Brez nadaljnega bi se lahko mnogo vernikov vsakič približalo obhajilni mizi, če bi bolj doumeli pomen evharištičnega kruha. Tako malo se zahteva za dobro sv. obhajilo: biti prost smrtnega greha in imeti hrepenenje po združitvi z evharištičnim Bogom.

POZIVITI POUK KATEKIZMA

V naši pokrajini se nudi verouk otrokom v ljudskih šolah. To je velika prednost, ki je drugod po državi ne uživajo. Pa vendar: to je premalo, če hočemo, da bo naša mladina kasneje versko zadostno izobražena.

Zato delujejo v okviru vseh župnij farne šole za katekizem. Njih namen je poleg poglobitve verskega znanja, ki ga prejemajo otroci v šolah, te otroke že v rani mladosti vključiti v farno življenje. Naj bi krščanski starši smatrali za svojo veliko dolžnost, da svoje otroke pošiljajo tudi v farne šole. Biti v tem oziru brezbržen pomeni naložiti si versko odgovornost pred Bogom, ki bo enkrat terjal od njih obračun, kako so oblikovali duše tistih, ki jih jim je bil zaupal.

POMEN KATOLISKIH ORGANIZACIJ

Na zadnjem koncilu je bila z vso nujnostjo poudarjena potreba laičnih apostolov v življenju Cerkev. Tudi oni so odgovorni pri reševanju duš in zato dolžni sodelovati po svojih močeh pri poslanstvu Cerkev.

Apostolsko delo pa že po svoji naravi zahteva neke organizacije. Za izvedbo liturgičnega življenja n. pr. je treba pripraviti ministrante, pevce, bralce beril in raznih mašnih molitev; za izvedbo katehitičnega pouka je treba pripraviti kader katehistov, sestaviti učni načrt, najti primerne prostore... Z eno besedo: potrebna je organizacija, delitev dela.

Cerkev že dolgo vrsto let nenehno vztraja na posebnem tipu laične organizacije, ki naj sodeluje s škofom in dušnimi pastirji pri hierarhičnem apostolatu. Ta organizacija je Katoliška akcija. Imela naj bi jo vsaka župnija in za čim več področij poklicnega življenja. In če ni mogoče prav izpeljati apostolata v obliki Katoliške akcije, naj se pa misli in poskusi na kak drug organiziran način apostolske dejavnosti. Toda na vsak način je treba poskrbeti, da bodo v vsaki fari imeli laiki možnost, da velikodušno, obilno in z veseljem pomagajo pri delu za reševanje duš.

In naj bi se vsi zavedali silnega pomena katoliškega tiska, zlasti pa škofijskih in krajevnih verskih časopisov. Brez dvoma spada v to vrsto časopisja tudi naš »Katoliški glas«, ki gotovo ne bi smel manjkati v nobeni slovenski družini, ki še čuti katoliško in ji je mar versko življenje ter krščanska bodočnost njihovih otrok. Katoliški tisk je neobhodno potrebno sredstvo za življenje po veri, zato se mu na noben način ne smemo odreči, temveč mu posvečati vso pozornost ter ga z ljubeznijo brati, materialno podpirati in širiti.

Po škofovski konferenci v Vietnamu

Msgr. Pignedoli, ki je skozi deset dni predsedoval po izrečnem nalogu sv. očeta vsenarodni konferenci vietnamskih škofov, se je konec preteklega tedna vrnil v Rim, da poroča sv. očetu o svoji opravljeni nalogi. V razgovoru s časnikarji je povedal naslednje:

V Vietnamu tvorijo katoličani 10% vsega prebivalstva (poldrug milijon od štirinajstih). Dasi manjšina so dolgo časa (pod predsednikom Diemom) imeli oblast v svojih rokah. Pod vplivom velike skupine 600.000 katoličanov, ki so pobegnili pred Hočiminhom iz Sev. Vietnoma, so južno-vietnamski katoličani odbijali stalno vsak poskus razgovorov z oblastniki Sev. Vietnoma. Nasprotno pa so se vietnamski budisti vedno zavzemali za razgovore in za iskanje poti do pomirjenja. Tako je prišlo do popolne ločive med obema verstvoma, do pravih »duševnih barikad«.

Ob priliki obiska v Vietnamu je msgr. Pignedoli porabil več časa za sestanke in razgovore. Rad bi bil obiskal podeželje in naselbine katoličanov, pa mu to ni bilo

DILEME JUGOSLOVANSKIH KOMUNISTOV

Z odstranitvijo Rankovića in njegove skupine z oblasti je ponovno stopilo v ospredje vprašanje o vlogi komunistične partije v državnem političnem in upravnem sistemu, ki je že dolgo tlelo pod pepelom, a si nihče ni upal odkrito priti z njim na dan. Vleklo se je namreč že od leta 1960 dalje, kot je dejal Edvard Kardelj na zadnjem zasedanju osrednjega odbora Zveze komunistov Slovenije. Po njegovem je brionski plenum zelo odkrito opozoril na resno krizo v delovanju Zveze komunistov. Vprašanje, ki se postavlja jugoslovanskim voditeljem, je naslednje: praksa je neizpodbitno dokazala, da stalinistični sistem istovetenja partije z vsemi organi državne oblasti ne gre več. Tako pojmovanje vloge komunistične partije nujno zahteva centralistično ureditev in vladanje z administrativnimi ukrepi od zgoraj.

Ko so pa jugoslovanski voditelji spriče posebnih razmer, v katerih se je po sporu s kominformom znašla Jugoslavija, sprejeli vrsto ukrepov v smeri liberaliza-

cije gospodarstva, so morali ta kurz tudi ideološko utemeljiti, da ne bi izpadli kot navadni empiriki. Izdelali so tako imenovani sistem samoupravljanja, katerega namen je decentralizacija oblasti in uprave. Nekaj korakov v tej smeri je bilo storjenih na področju gospodarskih in drugih skupnosti, vendar so tudi tu bile velike težave, kot priča primer Rankovića.

V tem času so se znatno izboljšale življenjske razmere, kar je sad milejše carinske in notranje politike. Letos je npr. Jugoslavija bila sprejeta v GATT (mednarodni sporazum o carinah zahodnih držav) ter na stečaj odprla vrata tujim turistom.

Vsi navedeni ukrepi, ki so omogočili dvig življenjske ravni, so sprožili mehanizem ukrepanja, ki je partijo potisnil v stran. Logična posledica je prepričanje večine ljudi, da je za procvit države poglavita industrijska specializacija in strokovni kadri. Praktično vzeto, medtem ko se je v gospodarstvu nekaj premaknilo, je politični si-

stem ostal nespremenjen in se zato stalno spopada z novo stvarnostjo. Na gospodarskem področju je dopusten neke vrste pluralizem in s tem konkurenca, na političnem življenju je pa partija ohranila absoluten monopol. Ker se pa politični sistem in gospodarstvo medsebojno pogojujeta, se nujno postavlja vprašanje reforme tudi političnega sistema. Ker se partija ni še znala dosledno prilagoditi tej logični zakonitosti, je zašla v samovoljstvo in stagnacijo, tako da sami komunisti ne vidijo več jasno, kakšna vloga jim še pritiče v novi stvarnosti. Njeni starejši člani se zadovoljijo z uživanjem sadov blagostanja, mlajši pa so v raznih oblikah zavzeli negativen odnos do nje.

POSKUSI REŠITI PARTIJO

Prav vloga komunistične partije je danes glavni problem jugoslovanskih voditeljev, ki se zlasti po Rankovičevem odžaganju javlja zelo akutno. O tem so razpravljali na raznih republiških plenurnih in tudi na zadnji, tj. peti seji plenuma Zveze komunistov Jugoslavije, ki je bila prejšnji teden v Beogradu.

Zadrski profesor Mihajlov je rešitev iz te dileme videl v dopustitvi opozicijske politične socialistične organizacije, kar je po sedanjih ustavi formalno dopustno. Toda šel je predaleč za pojme komunističnih ideologov in so ga zaradi tega obsodili. On je vprašanje pogumno rešil tako, da mora vloga Zveze komunistov slabeti. Kardelj, Tito, Todorovič in drugi pa hočejo z novimi prijemi okrepiti vlogo partije. Kardelj je na plenumu Zveze komunistov Slovenije pred kratkim dejal: »Ni treba dokazovati, da ne more nihče zamenjati vodilne vloge Zveze komunistov. Slabiti Zvezo komunistov bi bilo isto kot odreči se odgovornosti za usodo socializma v naši deželi.« Z drugimi besedami: vloga partije ne sme slabeti, temveč mora ostati vodilna ne samo teoretično, ampak tudi v vsakdanji praksi.

Tito je dejal: »Smo revolucionarna partija in še zmeraj v revolucionarni fazi našega razvoja. Zato imamo pravico uporabiti vsa potrebna sredstva, da zagotovimo pravilno smer socialističnega razvoja.«

Kot vidimo, smo še precej daleč celo od teoretične možnosti, da bi se lahko razvil kakršen koli politični pluralizem. Po mnenju poznavalcev razmer s tem še ni rešen problem odnosov med političnim in gospodarskim sistemom, kakor tudi ne problem demokratizacije političnega sistema samega. Kardelj sam, ki je po eni strani dopustil dimisijo vlade, če ji skupščina odreče zaupnico, je pa po drugi strani dejal, govoreč o vlogi SZDL (Socialistična zveza delovnega ljudstva), da njena bistvena vloga ni izbira kandidatov (kar so doslej zadrževali), temveč le vodenje volivne propagande. Kandidate naj torej določa po svojih ljudeh v socialistični zvezi sama partija.

Kot se zdi, je za vodilne komuniste jasno, da morajo ohraniti politični monopol. Ali se bo dalo dolgo zapirati oči pred stvarnostjo, ki je taka, kot je? To je pa drugo vprašanje, ki ga razne reorganizacije ne bodo rešile.

Odmevi tržaških neredov v rimskem parlamentu

Po sobotnih neredih je Trst spet dobil miren izraz. Občinski delavci so kaj naglo odstranili ruševine in razbitine s cest, toda kljub temu bo Trst še dalj časa kazal rane tega nesmiselnega divjanja. Preteklo nedeljo so ljudje množično hodili na kraje, kjer so bili izgredi najhujši: trg Garibaldi, podrti zid na ulici Molino a Vento, razbite izložbe trgovine Arlston, zlasti pa vandalsko razbiti prostori krščanskih sindikatov ACLI pri Sv. Jakobu.

To razdejanje ni prav nič prav prišlo tržaški sekciji komunistične partije. Toliko govorijo komunisti zadnje čase o potrebi dialoga s katoličani, sedaj pa prav razgrajati, nahujskati od komunistov, razbijejo prostore delavskega združenja, ki prav tako brani interese delavcev kot komunisti, le da jih pri tem vodijo krščanska načela. Na trgu Sv. Jakoba je zato smatral pokrajinski tajnik komunistične partije Sema za primerno, da se je opravičil za ta napad in ga naprtil neodgovornim elementom, vodstvu tržaškega ACLI-ja pa predlagal, naj se izvede med delavstvom nabirka za popravo škode. Vodstvo ACLI-ja je to ponudbo odklonilo z utemeljitvijo, da je nesporno ugotovljena krivda komunistične partije, ki je takoj po objavi dokončnega načrta za ureditev dr-

žavnega ladjedelstva pretekli petek pozvala množice, naj se »strnjeno dvignejo« protj vladnim sklepom.

V ponedeljek je moral nato v poslanski zbornici minister za notranje zadeve Taviani odgovarjati predvsem na vprašanja, ki so jih vložili razni komunistični poslanci glede tržaških dogodkov. Seveda so vsi vlado obtožili kot krivca zadnjih neredov ter policijo označili kot povzročitelja vsega divjanja v mestu. Volk dolži jagnje, da mu vodo kali! Pa je bila policija prej kot odločna vse preveč pasivna vsaj na začetku demonstracij.

Notranji minister Taviani je v odgovor na komunistične obsodbe predvsem odločno zanikal, da bi bilo kje prišlo do »policijskega nasilja«. Pač pa je dejstvo, da je tako v Trstu kot v Genovi prišlo do nasilja demonstrantov, in to takih, ki z delavskim in sindikalnim gibanjem nimajo nobene zveze. Tržaški demokristjanski poslanec Belci je bil še bolj odločen v izjavah. Komuniste je naravnost obtožil, da so zavestno sejali paniko, saj so dali po koprski radijski postaji objaviti vest, da sta bila ubita dva demonstranta, kar je bilo navadno izkrivljanje dejstev.

Med tem so policijske oblasti v Trstu v nedeljo zvečer zaključile zasliševanje vseh, ki so jih med demonstracijami aretirali. Od vseh priprtih so policijske oblasti prijavile sodišču 289 oseb v glavnem zaradi upiranja in žaljenja pripadnikov javne varnosti, nedovoljenega zborovanja, postavljanja pregrad po cestah, povzročitve škode ter telesnih poškodb. Od teh prijavljenih je bilo 89 oseb prepeljanih v koronejske prostore, ostalih dve sto so pa spustili načasno svobodo.

Sobotni spopad so povzročili 79 ranjenec; med njimi je bilo 31 karabinerjev, 21 agentov javne varnosti ter dva uslužbenca s kvesture. Med njimi je bil najhujše poškodovan 36-letni agent Luparello, ki je prejel hude rane po levem očesu ter udarce po obrazu in na desni bok. V začetku neredov je bilo v vsem Trstu 600 varuhov javnega reda, popoldne v soboto se je pa njih število znatno povečalo z dotokom novih sil od drugod.

Tržaški župan dr. Franzil je izjavil, da so demonstranti napravili za dva milijona škode na mestnih transportnih vozilih, prav toliko pa je bilo izostanka na dohodkih, ker mnogo vozov ni moglo v redno krožiti po svojih progah. Zato bo ACEGAT vložil pri prokuraturi tožbo zoper priprte demonstrante za poravnava nastale škode.

Mednarodni teološki kongres v Rimu

Mednarodnega kongresa o teologiji II. vaticanskega koncila, ki se je vršil v tednu od 26. septembra do 1. oktobra v Rimu in so ga organizirale papeške rimske univerze, se je udeležilo nad 1500 bogoslovskih profesorjev in teoloških pisateljev z vsega sveta. Tudi Slovencev nas je bilo lepo število posebno iz Rima in iz Ljubljane, od koder je prišlo na kongres šest profesorjev teološke fakultete.

Predavanja so se vršila v lepih prostorih Katoliške akcije Domus pacis in novega filozofskega zavoda Propaganda Fide, kjer je rektor naš rojak dr. Maks Jezernik. Ker stoji za poslopja izven mestnega središča, smo imeli na razpolago zastojniški prevoz na posebnih avtobusih.

V častnem odboru kongresa je bila poleg pomembnih teologov in škofov tudi vrsta kardinalov, med njimi zagrebški kardinal Seper, ukrajinski kardinal Slippy, dunajski kardinal König in drugi od Pizarda, Ottaviani in Ruffinija do Bea, Alfrinka in Suenensa. Kdor je zasledoval potek koncila, bo hitro spoznal, da je v odboru zastopana prevladujoča in radikalnejša skupina koncilskih očetov. Izvršni odbor so sestavljali rektorji rimskih univerz in nekatere druge teološke osebnosti. Glavni tajnik je bil rimski hrvaški frančiškan p. Melada.

Vsakdanja polurna skupna predavanja in četrturna poročila, ki so bila navadno razdeljena v tri sekcije, so obravnavala pokoncilsko teološko problematiko: Skrivnost Cerkev — Zbor škofov in izvor škofovske službe — Marija in Cerkev — Gospodova navzočnost v bogočastnem občestvu — Misijonsko poslanstvo Cerkev in njen odnos do nekrščanskih verstev — Teološki pojem zgodovine odrešenja — Skrivnost svetega pisma in tradicije — Verska svoboda — Teološki temelji razgovora Cerkev s svetom — Ekumenizem.

Nastopili so teologi najraznovrstnejših narodnosti, redov in struj, med njimi nekateri izredno znameniti, kot na primer: Karel Rahner, Jungmann, Congar, Daniellou, De Lubac, Tromp, Benoit, Thils itd. Med govorniki je bil tudi bolgarski minoritar Eldarov, hrvaški frančiškan p. Balić in p. Duda ter naš rojak dr. Janez Vodopivec, profesor na Propaganda Fide. Njegov nagovor je nosil naslov: *Obnova in molitev kot duša vsega ekumenskega gibanja.*

Predavanja — vsa v latinskem jeziku — so udeležencem odprla široko panoramo

koncilске teologije. Bilo pa je, žal, premalo časa za debato, ki se je mogla le delno razviti.

Na tečaju je bil tudi odposlanec carigradskega patriarha Atenagora, podpripri protestantske meniške skupnosti iz Taizé v Franciji ter znameniti protestantski teolog Karel Barth. (Sv. oče ga je sprejel v posebni avdienci.)

Predzadnji popoldan smo vsi udeleženci tečaja mogli brezplačno prisostvovati novemu veličastnemu svetopisemskemu filmu Dina De Laurentisa: *La Bibbia*.

Isti večer smo se zbrali slovenski udeleženci na skupno poslovlilno večerjo in utrdili vezi medsebojnega spoznanja, ki mora privedi do bolj načrtnega sodelovanja pri ustvarjanju naše slovenske teološke znanosti.

V soboto, 1. oktobra dopoldne je najprej bila slovesna koncelebracija v baziliki sv. Petra, nato pa nas je sprejel sv. oče Pavel VI., ki je v svojem govoru izrazil svoje veselje in hvaležnost nad uspehom teološkega kongresa, nato pa nakazal smernice za pravi razvoj teološke znanosti v skladu s cerkvenim učiteljstvom in v korist vsega krščanskega ljudstva. Sv. oče je z očetovsko skrbjo poveljal Cerkev prositi teologe, naj njemu in vsemu škofovskemu zboru pomagajo pri varovanju in razglášanju resnice. Pri odgovornem delu naj med sabo sodelujejo in vselej naj jih vodi duh resnične krščanske ljubezni.

Sveti oče je v spomin na to srečanje vsakemu poklonil svojo sliko s podpisom in vodilom iz Apostolskih del v grščini: *Diamartirasthai to euangélion tes háritos tou Theou — Spričujete blagovest o božji milosti (Apd 20, 24).*

Zaključnih predavanj v soboto popoldne se je udeležilo tudi več kardinalov in škofov. Zadnji je predaval florentinski kardinal Florit in sicer splošno o nalogah pokoncilске teologije. Nato se je rektor gregorijanske univerze zahvalil vsem sodelavcem in prebral kot nekako resolucijo sklepe, ki bi se jih naj teologi držali in tako sodelovali pri obnovi teologije po želji in zgledu II. vaticanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Kongresi za posamezne teološke stroke v raznih svetovnih teoloških središčih naj pokoncilsko teologijo vedno bolj poglobljajo in pospešujejo njen razvoj.

Mednarodni kongres o teologiji II. vaticanskega koncila smo zaključili s skupno zahvalno pesmijo. **Dr. Stanko Janežič**

Naša daritev, 4. izdaja

V Trstu so salezijanci na Opčinah znova izdali mašno knjžico »Naša daritev«. To je četrta izdaja te mašne knjžice, ki se je med našimi verniki zelo priljubila in nemalo pripomogla k liturgični obnovi po slovenskih župnijah. To zadnjo izdajo je uredil g. Dušan Jakomin. Posebnost četrte izdaje je v tem, da je sedaj Naša daritev predvsem zbirka mašnih pesmi.

V njenem tretjem delu je namreč besedilo sto pesmi, ki so primerne, da se pojejo pri maši. Med temi je večina takih, ki se pri nas že dolgo pojejo in se najdejo v zbirki Svete pesmice; nekaj je pa novih, izbranih med tistimi, ki so se v Sloveniji v sedanjem času liturgične obnove najbolj priljubile in jih pojejo že skoro povsod, tudi pri nas. To velja posebno za darovansko, evharistične in obhajilne. Teh smo v preteklosti imeli najmanj in jih je v Sv. Pesmicah malo. V tej 4. izdaji Naše daritve jih pa najdemo pet darovanskih, osem evharističnih in enajst obhajilnih. Če se jih bodo po župnijah verniki vse naučili, ne bo enoličnega petja pri maši, kot je pri italijanskih mašah, kjer žagajo vsako nedeljo in praznik ene in iste pesmi. Besedilo vseh pesmi je tiskano v masnih in velikih črkah, tako da bodo lahko brali tudi starejši ljudje.

Poleg pesmi za mašo najdemo v knjigi tudi vse spremenljive mašne speve za vse nedelje in zapovedane praznike v letu.

Tudi ti so masno tiskani. Namen teh spevov je, da bi jih ob nedeljah in praznikih tudi verniki skupno z mašnikom molili in ne samo bralci ali duhovnik, kot je sedaj navada. Ponekod to že delajo in je prav lepo slišati, kako vsa cerkev glasno bere mašne speve, ki so včasih zelo pomenljivi. To naj bi se s pomočjo nove knjžice vpeljalo povsod.

V prvem delu ima Naša daritev celotno mašno besedilo, tako zvani stalni del, in to samo v slovenščini. To besedilo je v drobnem tisku. Služi naj vernikom, ko sami sledijo sv. maši, da morejo z mašnikom opravljati vse mašne molitve.

»Naša daritev« je tudi v novi izdaji ohranila isto velikost kot v prejšnjih izdajah, le število strani se je povečalo; ima jih 112, in so v črno-belem tisku. V upanju, da bodo duhovniki oskrbeli za svoje cerkve večje število izvodov nove knjige, je ta bila natiskana v razmeroma visoki nakladi in je zato tudi njena cena razmeroma nizka. Gotovo je, da bo nova knjiga mnogo pripomogla, da bodo v cerkvi pri maši vsi peli, ker bodo lahko vsi imeli v rokah lepo tiskano besedilo pesmi in vseh mašnih spisov. Kakor so prve izdaje Naše daritve pomagale, da so se naši verniki naučili liturgično prisostvovati sv. maši, tako naj nova izdaja pomaga, da se bodo povsod naučili skupno in liturgično peti.

(r + r)

Z GORIŠKEGA

Obisk slovenskih knjižničarjev v Gorici in Trstu

Knjižničarji iz Slovenije, 100 po številu, ki so imeli prejšnji teden zborovanje v Kopru, so prišli v soboto popoldne tudi na ogled našega mesta. Ogledali so si dr. žavno študijsko knjižnico, kjer jih je sprejel ravnatelj dr. Manzin, ki jim je tudi razložil način delovanja in razkazal vse prostore. Nato so odšli na goriški grad in si ogledali tudi Tominčevo razstavo. Potem so se odpeljali v Doberdob, kjer jim je župan Jarc razkazal občinsko dvojezično knjižnico. V popoldanskih urah so knjižničarji iz Slovenije nadaljevali pot v Trst in si tam ogledali univerzitetno knjižnico, slovensko narodno in študijsko knjižnico ter druge zanimivosti Trsta, ki pa so jih zaradi neredov, ki so prav takrat bili v mestu, morali precej skrajšati.

Kongres lekarnarjev na gradu

Na goriškem gradu se je v soboto, 8. oktobra začel 11. vsedržavni kongres akademije za zgodovino italijanske farmacije. Kongresa so se kot gostje udeležili tudi 3 farmacevti iz Slovenije. Na kongres je prišlo okrog 100 farmacevtov, katere je pozdravil župan Martina in izrazil zadovoljstvo, da je bila Gorica izbrana za tako važen kongres. Navzoči so bili tudi drugi predstavniki goriških in tržaških oblasti. Kongresiste je pozdravil nato predsednik farmacevtske zbornice goriške pokrajine dr. Fumanerji in za njim še pokrajinski zdravnik dr. Montagna. Predstavniki akademije dr. Canavo je goriški farmacevtski zbornici poklonil lep dar. Predsednik akademije dr. Vitolo je nato poročal o delovanju v preteklem letu. Med kongresiste so nato razdelili nagrade in diplome. Shod se je zaključil v ponedeljek.

Za srednješolce sovodnje občine

Ta teden, začeniš ob ponedeljku, je na sovodnjem občinskem uradu na vpogled seznam dijakov, ki obiskujejo nižje in višje ter strokovne šole. Dodeljena jim bo podpora za knjige in za vožnjo in sicer bo dobilo podporo 41 dijakov enotne srednje šole, 6 dijakov višjih srednjih šol in 4 dijaki iz strokovne šole. Podrobna pojasnila se lahko dobijo na županstvu.

Šentmaverci zahtevajo otroški vrtec

Pretekli teden so družinski očetje iz Štavnice predložili županu prošnjo za otvorenje otroškega vrta v vasi, ki bi ga obiskovalo trinajst otrok.

Prošnjo je podprl odbornik dr. Sfiligoj s posebnim pismom, ki ga je predložil županu Martini.

Še vedno izreden obmejni promet

Tudi v preteklem septembru je bil obmejni promet zelo živahen in je, izvzemši onega v juliju in avgustu, daleč prekosil vse prejšnje mesece. Skozi obmejni blok pri Rdeči hiši je potovalo 380.187 oseb s potnimi listi in 175.758 s prepustnicami.

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Pogreb prelata dr. Blümla

Prelat dr. Blüml počiva sedaj v grobnici celovških kanonikov v celovski stolnici. Pogreb je bil veličasten, tri četrtine tistih, ki so ga pospremili na zadnji poti, so bili iste krvi kot on — Slovenci.

Zaradi zvestobe svojemu narodu je moral pokojni prelatski v mladih letih dosti pretrpeti. Po avstrijski zasebni Koroški je svoje bogoslovsko študije nadaljeval v Mariboru, končal pa v Ljubljani na teološki fakulteti. V mašnika je bil posvečen v celovski stolnici, pa kljub temu zanj vsled tedanjih političnih razmer v domači škofiji ni bilo prostora. Na svojo pest je tedaj odšel na Dunaj, da tam z nadaljnjim bogoslovnim študijem koristno porabi svojo »brezposelnost«.

Leta 1933 je bil povabljen za bogoslovno profesorja na dunajsko univerzo. Takoj so se pojavile zahrbtnje intrige proti sprejemu Slovenca v profesorski zbor dunajske univerze; zato ga je tedanj celovški škof imenoval za kanonika svoje škofije ter mu poveril vodstvo dušnopastirskega urada za vso škofijo.

Leta 1941 ga je proslula Gestapo pregnala iz koroške dežele, v katero se je mogel vrniti šele po razsulu Hitlerjeve Nemčije.

Pri pogrebu se je spet pokazalo, da so Slovenci na Koroškem še vedno narod druge vrste. Sv. maša je bila latinska z nemškimi berilom in evangelijem ter nemškimi pogrebniimi molitvami. V desetih letih od smrti msgr. Valentina Podgorca je bilo opaziti ta »napredek«, da je bil zmoljen en Očenaš v slovenščini, škof dr. Köstner pa je spregovoril nekaj slovenskih stavkov in se prej opravičil, čemu govori tudi malce po slovensko (pri pogrebu msgr. Podgorca ni bilo besede po slovensko izrečene). Za navzoče Slovence so bile vse te mrvice prej v ponižanje kot v ponos, zlasti ko je škof pogrebne molitve za slovenskim duhovnikom opravil nemško z utemeljitvijo, da vsi ljudje tudi nemško razumejo.

O, le kdaj bo duh koncila prodrl tudi v celovško kurijo?

Poročenci ob svojem duhovniku

Vaticanski tednik *L'Osservatore romano della domenica* poroča, da je g. Anton Iskra 18. septembra v Rimu na poseben način obhajal 25-letnico mašniškega posvečenja. V cerkvi Imena Marijinega, ki jo oskrbuje že več let, so se zbrali v lepem številu pri njegovi jubilejni maši zakonci, ki jih je on poročil. V času njegovega oskrbovanja se je v cerkvi poročilo 3000 zakoncev. Z vsemi skuša g. Iskra ostati v zvezi in slediti njihovim življenjskim korakom.

Nove žrtve v Hirošimi

V prvih devetih mesecih tega leta je v Hirošimi umrlo 9 oseb na posledicah izžarevanja prve atomske bombe, ki je padla na to nesrečno mesto pred 21 leti. Nad 50 oseb pa je pod stalnim nadzorstvom v ameriški bolnišnici na griču nad mestom.

Iz Jugoslavije

Odkritje spominske plošče Vinku Vodopivcu

Preteklo nedeljo popoldne je bila slovesno odkrita pred cerkvijo v Kromberku spominska plošča ljudskemu skladatelju duhovniku Vinku Vodopivcu. Svečanosti se je udeležilo več tisoč ljudi, mnogi tudi iz Gorice in goriškega podeželja s tustran meje.

Spominska plošča nosi napis: »Tu je snoval — in note tkal — ljudski skladatelj — župnik — VINKO VODOPIVEC«. V župnišču so v bivši delovni sobi slavljence uredili muzej njegove zapuščine. Ohranjen je tudi klavir, na katerem je poskušal svoje kompozicije.

V imenu kluba starih goriških študentov, ki so maturirali v Gorici do leta 1915, je pozdravil vse navzoče Franc Gorkič. Omenil je, da je isti klub lani poskrbel za odkritje spominskih plošč dr. Antonu Gregorčiču na Vrskem in Andreju Gabrščeku v Kobaridu, letos pa Vinku Vodopivcu, ki je v Kromberku živel in deloval polnih 45 let.

Prof. Rado Bednarik je imel slavnostni govor in zlasti prikazal njegovo glasbeno delo. Vodopivec je ustvaril nad tisoč skladb, od katerih so nekatere že ponarodele. Njegovo delo sta tudi spevoigrari »Srce in denar« ter »Kovačev študent«. Če bi še živel, bi bil letos 16. januarja dopolnil 88 let. Umrj je leta 1952.

Številnim drugim pozdravam je sledilo pokladanje vencev, nato pa je nastopilo več zborov z Vodopivčevimi pesmimi, med njimi zbor »Mirko Filej« iz Gorice pod vodstvom g. Z. Klanjščka. Na koncu so vsi navzoči zbori skupno zapeli znano Vodopivčevo skladbo »Pobratimija«.

Število bogoslovcev v Sloveniji stalno raste

Začetek novega akademskega leta na teološki fakulteti v Ljubljani je bil slovesno odprt z nadškofovo službo božjo v stolnici dne 11. oktobra ob 9. uri.

Ljubljanska nadškofija ima letos 101 bogoslovca, mariborska pa 80. V ljubljanski nadškofiji ni bilo to število po vojni še nikoli doseženo. V tem niso všteti bogoslovci raznih redovnih družin, ki jih je tudi veliko.

Teološka fakulteta je izdala tretji in četrti zvezek Bogoslovnega vestnika.

Stoletnica stolnice v Djakovu

Prejšnjo nedeljo so v Djakovu praznovali 100-letnico mestne stolnice. Proslave so se udeležili kardinal Seper, 9 škofov, vrsta duhovnikov in redovnikov in 10.000 vernikov. Bilj so prisotni tudi predstavniki državnih oblasti. Pri proslavi je govoril kardinal Seper, ki se je predvsem spomnil velikega djakovskega škofa Strossmayerja, ki je stolnico zgradil in postavil temelje za hrvaško univerzo v Zagrebu in za jugoslovansko akademijo znanosti in umetnosti. Pri gradnji stolnice so ga vodile tri ideje: cerkev naj služi slavi božji, edinstvi med Cerkvami, slogi in ljubezni v narodu.

Od 25. do 29. septembra so bile velike cerkvene proslave tudi v Sibniku, kjer so se spominjali 900-letnice ustanovitve mesta. Proslave se je udeležil kardinal Seper s 15 škofi.

Iz Beneške Slovenije

Oskrunjena kapelica na Matajurju

Z vrha Matajurja, ki je visok 1643 metrov, je čudovit razgled po vsej beneško-slovenski zemlji. Na vrhu gore so naši rojaki že pred prvo svetovno vojno postavili stolp z zaobljubljeno kapelico. Kapelica je imela na pročelju vklesano posvetilo v slovenščini. Prva svetovna vojna je kapelico razdejala, zadnja vojna je pa uničila tudi temelje.

Po drugi svetovni vojni so domačini na pobudo domačega župnika Guiona postavili novo kapelo. Stavba ima štirikotno obliko z lopo pred vhomom. Nad pročeljem se dviga značilna beneška lina za zvonove. Kapela se dviga na široki podzidan plosčadi, od koder vidiš vso Benečijo. Svetišče je posvečeno Odrašeniku sveta. Naši rojaki radi obiskujejo to svetišče, kjer jih, tako pravijo, »Kristus še na prav poseben način tolaži«.

To svetišče, ki je vsakemu slovenskemu rojaku zelo pri srcu, so sredi septembra »neznani vandali« oskrumili. Razbili so vse šipe na oknih lopi pred vhomom v svetišče. Poškodovani so tudi kamniti grb nad vhomom.

Naši rojaki, ki že stoletja tam živijo in mirno obdelujejo revno zemljo, so ogorčeni nad podlim dejanjem. Bolj jih, da bo tudi to »kulturno dejanje« ostalo nepojasneno.

Kardinal Lercaro ostane

Kardinal Lercaro, nadškof v Bologni in predsednik sveta za liturgijo, je zaprosil sv. očeta, naj ga v duhu koncilskih odločb razreši škofovske službe v Bologni in naj mu odvzame kardinalsko čast, da se bo lahko v tišini posvetil skrbi za mladino. Kardinal bo v kratkem dosegel starost 75 let. Sv. oče je prosil kardinala Lercara, naj še nadalje ostane v Bologni in vodi svet za liturgijo.

Delovanje gibanja »Pax romana«

V poletnem času se je vršil v Lyonu v Franciji 26. svetovni kongres mednarodnega katoliškega gibanja »Pax romana«. Obravnaval je »Svobodo in odgovornost intelektualcev in študentov v Cerkvji po koncilu«. Kakor znano »Pax romana« združuje gibanja katoliških študentov in intelektualcev po svetu. Zveza je bila ustanovljena leta 1921. Slovenski dijaki so bili vanjo včlanjeni že od njenega prvega kongresa leta 1921. Leta 1938 je Slovenija nudila zborovalni kraj za kongres tega gibanja, ki je zboroval na Bledu v mesecu avgustu. Po drugi svetovni vojni se je gibanje zelo razmahnilo po vsem katoliškem svetu, tudi izven Evrope. Generalno tajništvo ima sedež v švicarskem mestu Fribourgu.

Zasedal je svet za liturgijo

V teh dneh ima v Rimu svoje 7. zasedanje svet za liturgijo, ki ga sestavlja 47 kardinalov in škofov iz raznih delov sveta. K svetu spadajo tudi izvedenci, ki so v drugi polovici septembra pripravili potrebni material za pregled, razpravo in odobritev. Pri zasedanju je tudi pet predstavnikov nekatoliških verskih skupnosti. Delovni program obsega razpravo o kalendarju, o svetopisemskih odlomkih, ki naj se berejo pri sv. maši, o molitvah in predglasjih, o instrukcijah za čiščenje sv. Rešnjega Telesa, o novi strukturi brevija, o krstu odraslih, o poročnem obredu in o

nekaterih spremembah »Cerimoniale Episcoporum«.

Latinskoameriški kongres za laični apostolat

O od 7. do 8. oktobra je bil v Buenos Airesu prvi latinskoameriški kongres za laični apostolat. Na njem so razpravljali v luči latinskoameriške stvarnosti o najprimernejših metodah za izvedbo koncilskih sklepov po vsej latinskoameriški celine.

Liturgični tečaji na Južnem Tirolskem

Milanska katoliška univerza Presvetege Srca je pripravila v svojem kulturnem središču Mendelpass (Južna Tirolska) tečaj o temi »Uvod v študij liturgičnega leta«. S tem tečajem hoče pomagati katoliškim laikom, prodreti še bolj v skrivnost liturgije in v nje obnovo, ki jo je sprožil koncil. Predavanja so se vršila od 18. do 26. septembra.

Romanje mašnih bralcev

Kakor je znano, se priporoča, naj pri sv. maši sodelujejo tudi laiki, zlasti kot bralci. Važno je seveda, da taki laiki znajo res dobro brati. V škofiji Sessa Aurunca v srednji Italiji so zbrali take bralce na poseben sestanek, ki se ga je udeležilo 200 fantov. Skupaj so poravnali v Castelgandolfo, kjer so se udeležili svete maše in pri njej sodelovali. Večina fantov je bila oblečena kot mašni strežniki.

Duhovnik pri 75 letih

Dne 21. septembra je bil posvečen v mašnika prof. Ferdinando Padovani. Novomašnik ima 75 let in je bil eden najbolj znanih in čislanih odvetnikov v mestu Modena. Pri novi maši so bili njegovi štirje sinovi, hčerka, ki je redovnica in vrsta vnukov. Po posvečenju je novomašnik stopil takoj v dušnopastirsko delo.

Na mejah slovenstva Za slovensko šolstvo in splošno zaščito

Pretekli mesec sta dva Slovenca iz Ljubljane obiskala več krajev Slovenske Benečije. Svoje vtise sta potem objavila v verskem listu »Družina«. Zanimivo je brato poročilo, ki jasno pokaže, kako boleče vpliva na ljudi, ki prihajajo iz države s komunističnim režimom, mačehovsko ravnanje cerkvenih krogov in demokratične Italije z manjšino, ki se je prostovoljno pred sto leti zapustila Italiji, pa je do sedaj vedno bila oropana vseh pravic, ki neki manjšini pritečejo.

Prvi gospodarji Beneške Slovenije so bili Franki, nato oglejski patriarh. V začetku 15. stoletja pa je Beneška Slovenija prišla pod oblast beneške republike. Ko je leta 1797 Napoleon pokoril Benetke, se je tu zvrstilo več gospodarjev, leta 1866 pa so izvedli plebiscit. Ker je bila Avstrija med Beneškimi Slovenci zelo osvobodila, so se rajši odločili za Italijo. 21. oktobra 1866 je italijanska vojska dokončno zasedla Beneško Slovenijo.

V 14. stoletju je sloviti oglejski patriarh Bertrand nameraval ustanoviti v Čedadu univerzo, kjer naj bi se izobraževali Furlani, Slovenci, Nemci in Madžari. Zato je poslal v Rim poslance, ki naj bi pri papežu dobili dovoljenje. Papež in cesar nista imela nič proti novi univerzi, uprj pa se je škof v Padovi, ker se je zbal za prvenstvo svoje univerze.

Ko bi se patriarhu Bertrandu načrt posrečilo, bi prav beneški Slovenci zoražal leđimo v slovenski kulturi.

PRI »ZIVI« MARIJI

Skoro neopazno smo prekoračili Idrijo. Nekdo v avtu nas je opomnil na Aškerčevo pesem »Atila in slovenska kraljica«. V tej deželni je torej tista slavna landarska jama, ki jo omenja pesnik.

Čedad je v zgodovini Slovencev odigral važno vlogo. Samo površno smo si ga ogledali. Namenili smo se najprej na Staro goro, ki jo Italijani imenujejo Castelmonte. Asfaltirana gorska cesta je res lepo speljana. Niti čutiš ne, kdaj se povzpneš na vrhino. Cedealje lepši razgled se je odpiral, čeprav ni bilo najlepše vreme. Zaslutili smo vse tri doline, ki sestavljajo Beneško Slovenijo: idrijsko, nadiško in tersko. Zemlja ni kaj prida rodovitna, zato so morali beneški Slovenci že od nekdaj v tujino na kruhom.

Prijateljta, ki sta nas spremljala, sta vedela veliko povedati, ker zelo dobro poznata zgodovino in sedanjo problematiko teh krajev.

— Ta gora je mejnik med beneškim in slovenskim svetom. Tisti vrh zraven pa je špič, kjer naj bi Slovenci odločilno premagali Langobarde in določili narodnostno mejo. Takrat je svetišče na Stari gori najbrž že stalo. Stara legenda pripoveduje o tekmi s hudičem, ki ga sv. Mihael še vedno tišči pod nogami v kripti Marijinega svetišča. Prvotna cerkev je bila verjetno posvečena sv. Mihaelu. Marijina cerkev je nastala pozneje. Marijin kip je gotov. Zaradi izredne miline na obrazu mu pravijo »živa« Marija.

Cerkev in samostan vzbujata videz trdnjave. Spodaj urejujejo velikanski parkirni prostor. Na hriščku pod cerkvijo je zasajen velikanski križ, ki je viden daleč naokoli.

Stara gora je versko središče Beneške Slovenije in, seveda, najbolj priljubljena božja pot. Svetišče ima tako pripravno lego, da je vidno skoro iz vsake vasi beneške deželice. Nanjo opozarjajo tudi bleščajoči svetilniki, ki jih vzhajajoče ali zahajajoče sonce prižiga na velikih steklenih oknih. Prvič otroka že mati v naročju prišese na božjo pot, pozneje pa vsak roma po večkrat na leto. Sem prihajajo fantje,

preden gredo k vojakom, možje, preden se izselijo in ko se spet vrnejo domov. Prav gotovo je ta božja pot veliko pomagala, da so beneški Slovenci ohranili vero in jezik do današnjih dni.

Zanimalo nas je, kako je danes na Stari gori poskrbljeno za slovenske romarje.

— Zal se je na Stari gori marsikaj spremenilo. Leta 1913, tik pred prvo svetovno vojno, so odstranili slovenske duhovnike, ki so oskrbovali svetišče skozi tisoč let. Upravo so prevzeli kapucini beneške province. Veliko starih slovenskih pobožnosti so odpravili, tudi slovenska pesem ni več tako pogosto odmevala pod oboki Marijine cerkve.

Čeprav je bil navaden delavnik, je bilo v cerkvi precej romarjev. Na eni od spovednic je stal napis »italiano, sloven«. Vprašali smo po patru Metodu, slovenskem spovedniku. V zakristiji smo zvedeli, da so ga pred nekaj dnevi prestavili v Trst. Za spovedovanje številnih slovenskih romarjev je tako ostal samo en pater in še ta komaj malo lomj slovensko. Vprašanje je, kako se bodo slovenski verniki spovedovali. Mnogo jih prihaja tudi iz Jugoslavije; tem je italijanščina tuja. In končno, vsak kristjan ima pravico opraviti spoved v svojem materinem jeziku. Če pomislimo, da je veliko slovenskih patrov kapucinov po različnih italijanskih mestih, je res nemogoče razumeti, zakaj ni tukaj nobenega. V naših omejenih mestih, zlasti tam, kjer prihaja veliko tujcev, je gotovo duhovnik, ki spoveduje v več jezikih.

Prijaznega brata zakristana, ki je seveda govoril samo italijansko, smo vprašali, če bo prišel v samostan kakšen pater, ki bo tekoče govoril slovensko. Ni vedel odgovora.

Vsi smo bili nekoliko prizadeti. Sveti Pavel, ki je bil vsem vse, bi verjetno nekoliko zarobantil.

V trgovini, ki je bogato založena z različnimi spominki, nam je prodajalka na slovenski pozdrav prijazno odgovorila in pomenilj smo se v lepi slovensčini.

Vprašanje

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Skerk je postavil predsedniku deželne odbora dr. Berzantiju sledeče vprašanje:

Predpostavljajoč, da so že drugi kolegi predložili deželnemu svetu razne povezane probleme; povdarjajoč, da iz bodočih programov, ki jih je določil CIPE glede ladjedelništva in na splošno tržaškega ter tržiškega gospodarstva, ne izhaja nadomestilo za to; kar bo preosnovano ali odpravljeno; da ni videti zadostnega jamstva glede izvajanja programov, z nevarnostjo, da utegnejo ostati le neizpolnjene obljube; da ni zajamčeno stanje sedanje zaposlitve, posebno v kolateralnih ter drugih dejavnostih, kjer je prisotnost Slovencev posebno številna; da se je potemtakem bati zastoja v teh dejavnostih, čemur bi sledila brezposelnost ter emigracija prizadetih zaposlenih ter njih družin,

vprašuje
predsednika odbora, kakšne korake je odbor napravil in kakšne namerava storiti:
a) da se zagotovi Trstu in Tržiču zaposlitve ne samo v dosedanjih meri, temveč da se še poveča;
b) da se zajamči domačemu osebju prednost v službah;
c) da se zajamči izvajanje programa.

Vodstvo III. reda sporoča vsem tretjerednicam, da bodo odslej njihovi mesečni shodi vsako tretjo nedeljo ob 3^h popoldne in ne več ob 4^h.

ZVEZDA SE UTRNE. JODO NA OBZORJU. TETA JE OBCUTLJIVA.

Nesrečni rok je tu. Zadnji dan meseca sedita Jon in Greta za mizo in se sklanjata nad blagajniško knjigo. V kleti cepi Nand drva. Ritem udarja enakomerno po veži in nezavedno sta se utopila oba Gerritsa v njegovo udarce. Njune oči ne vidijo nič več števil; misli jima ginejo v trudnosti od tegob in skrbi. Vrtajoča zavest, da se te drži smola in da se je za nič na svetu ne znebiš, skoraj ne boli več; vedno trpljenje otopi telo in dušo. Mirno in tiho pravi Jon:

»Pesnj je konec, otrok, zdaj greva lahko s trebuhom za kruhom.«

Greta si z rokami narahlo potegne po životu. To je kretinja sočutja, z njo poboža otroka, ki naj bi prišel skoraj na svet. Žena išče pomoči v materi. Ah, dokler obdrži otroka in njega, ki ji je otroke dal, svet ne more docela obubožati! Enega človeku ne odvzame, silne moči njegove srčne krvi. Tudi na okleščnem stebelu lahko cveto lepe rože.

V okviru prizadevanj Slovenske demokratske zveze v Gorici za ureditev nekaterih važnih vprašanj, ki se tičejo narodnih pravic slovenske manjšine v Italiji, je pretekli teden, 4. oktobra šel v Rim občinski odbornik in član vodstva SDZ dr. Avgust Sfiligoj. Imel je razgovore na pravosodnem in prosvetnem ministrstvu. Na ministrstvu za pravosodje je posredoval za čimprejšnje izglasovanje zakona, ki dovoljuje slovenska imena in ki mora priti sedaj v razpravo pred senat. Poslanska zbornica je namreč zakon že sprejela. Na tem ministrstvu so dr. Sfiligoju obljubili, da bodo upoštevali prošnjo ter da se bodo zanimali za ugoditev. Upati je, da bo razprava o tem v senatu že ta mesec. Ze spomladi je dr. Sfiligoj uspešno interveniral za ta zakon in dosegel, da je pravosodno ministrstvo zakon predložilo poslanski zbornici, ki ga je odobrila. Osnutek tega zakona je že prej pripravil poslanec Fenoaltea. Dr. Sfiligoj se je večkrat telefonično razgovarjal z državnim podtajnikom za pravosodje posl. Misasijem. Na pravosodnem ministrstvu je dr. Sfiligoj prikazal tudi nujnost zaščitnega zakona v vsakem pogledu, tudi kar zadeva rabo slovenskega jezika na sodiščih in v javnih odnosih.

O dr. Skerkovem zakonu o preganjanju žaljivcev jezikovnih manjšin in pripadnikov istih, ki ga je deželni svet izglasoval, na pravosodnem ministrstvu, kjer je dr. Sfiligoj vprašal za pojasnila, niso vedeli ničesar. Zvedel pa je, da je ta zakon pri predsedstvu vladé, ki ga preučuje in je že zahtevalo od dežele vse zapisnike o razpravi, ki se je tozadevno vršila.

Na ministrstvu za prosveto je dr. Sfiligoj predložil spomenico z zahtevami za dokončno ureditev vseh vprašanj v zvezi s praktičnim izvajanjem zakona za slovenske šole. Spomenica prinaša zahteve za osnovne in srednje šole.

Glede osnovnih šol zahteva imenovanje stalnega šolskega nadzornika za Tržaško in enega za Goriško. Nadzornika morata popolnoma obvladati slovenski jezik. Poleg tega je treba ustanoviti pet didaktičnih okrožij na Tržaškem ozemlju ter dve za goriško pokrajino. Razpisati je treba natečaje za ta mesta in kandidatje morajo popolnoma obvladati slovenski jezik. Kar zadeva natečaje za učiteljska mesta, je treba razpisati 100 mest na osnovnih šolah na Tržaškem, z dodatkom 10 odstotkov. Za goriško pokrajino je treba razpisati natečaj za 43 mest na osnovnih šolah z dodatkom 10 odstotkov. Natečaji se morajo vršiti v slovenskem jeziku pred izpraševalnimi slovenskimi komisijami.

Za srednje šole s slovenskim učnim jezikom je treba istotako urediti število stolic za nižje in višje srednje šole. Urediti je treba prve natečaje z vsemi olajšavami, izvirajočimi iz zakona 1012 iz leta 1961, ter mesta ravnateljev za srednje šole in druge stopnje. Ustalliti se mora tudi položaj upravnega osebja teh šol.

Kar se tiče srednjih šol poudarja omejena spomenica tudi potrebo po ustanovitvi strokovnih zavodov, in sicer trgovskega strokovnega zavoda v Gorici ter trgovskega in industrijskega zavoda v Trstu. Poskrbeti je treba tudi za primerne učbenične srednjih šol, ki primanjkujejo. Slednjice se zavzema za ohranitev šolskega športnega odseka.

Na ministrstvu za prosveto je imel dr. Sfiligoj razgovor z odgovornim visokim funkcionarjem. Ta je pojasnil, da se je natečaj za formacijo staležev (ruoli) zakasnil, ker se morajo najprej formirati stolice, tako za nižjo kot za višjo srednjo

šolo. Povedal pa je, da so stolice za nižje šole že sestavljene in predložene ministrskemu svetu v odobritev. Sestavljajo se še stolice za višje šole. Ko bodo stolice odobrene, bodo takoj razpisani natečaji za staleže. Izrecno je visoki funkcionar povedal, da se slovenski jezik smatra kot materni jezik in ne kot tuj jezik. Zaradi tega se bodo natečaja za slovenščino lahko udeležili le tisti kandidatje, ki imajo za to potrebno spričevalo. Posebno pažnjo je ministrstvo posvetilo italijanskemu jeziku. Ta bo tvoril samostojno stolico. Kandidatje za to stolico pa bodo morali obvladati slovenski jezik, podobno kakor

je to že veljavno za nemške šole na Tirolskem. Vse točke spomenice bo ministrstvo pozorno preučilo.

Za ustanovitev strokovnih zavodov ni načelno nobene ovire. Moti samo londonska spomenica, ki v zadevi šolstva priznava pristojnost mešane italijansko-jugoslovenske komisije. Vendar na pripombo dr. Sfiligoja, da ta spomenica ne velja za Goriško, je omenjeni funkcionar to dejstvo priznal, vendar je pristavil, da bi ustanovitev zavoda v Gorici in ne tudi v Trstu psihološko slabo vplivala. Vsaj za Gorico, je pripomnil, bo zadeva ugodno rešena v prihodnjem letu z ustanovitvijo zavoda.

Trst in ladjedelnice

V petek, 7. oktobra se je sestaj v Rimu Medministrski odbor za gospodarsko načrtovanje (CIPE) in sprejel važne sklepe o preureditvi ladjedelniške industrije v Italiji. Ta sklep je bil že dolgo pričakovan, saj je bilo znano, da ga pripravljajo. Vsa javnost se strinja, da je treba ladjedelniške preureditvi, po možnosti združiti in modernizirati, da bodo lahko konkurirale z drugimi. Če tega ne bi bilo, bi posledic ne čutilo samo gospodarstvo in pomorstvo, ampak tudi delavci, zaposleni v ladjedelniški industriji. Pri tem pa je nastalo važno vprašanje, kje naj bodo ladjedelniške koncentrirane. Kot največji ladjedelniški središče sta prišla v poštev Trst in Genova. In tu se je začela huda borba. Genova je hotela vso torto zase. Trst je spoznal nevarnost in se postavil na noge. Ko smo v petek zvedeli za sklepe, smo videli, da je CIPE dal več Genovi kot Trstu.

KAJ DOBI TRST?

V Trstu bo sedež Italcantieri, to je urada za načrtovanje in razpečevanje vseh ladij, ki se bodo gradile v Italiji. Tržiške ladjedelnice bodo povečali, ladjedelnico Sv. Marka pa bodo združili z arzenalom v novo podjetje za popraviljanje ladij »San Marco-Arsenale Triestino«. Družbi IRI-FIAT bosta ustanovili v Trstu veliko tovarno za Dieslove motorje, IRI da denar za razvoj škedenjske železarne, za graditev čistilnega doka v Miljah, suhega doka v Trstu, za razvoj »Bullonerie Europeenne« (veliki žebli) in za popravilo Lloydove upravne palače. IRI je dalje pripravljena pristopiti k snujoci se deželni finančni družbi. V Trstu bodo okreplili še delavnico za graditev mostov in žerjavov ter mu dalj več kontajnerjev in dogradili krožni železniški predor. Sklep CIPE še pravi, da v prihodnjih treh letih ne bo odpustov delavcev, ki bodo po ukinitvi ladjedelnice brez prekinitve delovnega razmerja sprejeti v nova podjetja in da bodo sprejeli do 100 novih mladih moči. To bi bilo v glavnem vse.

NEMIREN ODMEV V TRSTU

Ko so bili ti sklepi objavljeni, so nastale v Trstu velike delavske demonstracije proti ukinitvi ladjedelnice Sv. Marka. Med demonstracijami je prišlo tudi do neredov in nekaterih obsoje vrednih primerov vandalizma. Dejstvo je, da Trstu vzamejo ladjedelnice. V nadomestilo obljublajo nekatere stvari, za katere lahko damo priznanje tistim tržaškimi političnim in sindikalnim zastopnikom, ki so v Rimu odločno nastopili ter preprečili še hušje. Slabo je, da se niso prej zmenili vsi Tržačani za obrambo skupnih koristi, med-

tem ko zdaj eni in drugi izkoriščajo to važno zadevo — ki je pač rešena kakor je — v volivne namene.

NASI POMISLEKI

Naš list je že junija dal gostoljubnost resoluciji Slovenske skupnosti, ki je pozvala vse k združitvi za obrambo ladjedelnic in je bilo v njej rečeno med drugim: Slovenska skupnost se tudi v imenu slovenskega prebivalstva pridružuje vsem protestom proti nameravanemu ukrepu, (ukinitvi ladjedelnic Sv. Marka, op. ur.) in vsem akcijam, da podjetja z državnou soudeležbo upoštevajo tržaški gospodarski položaj, visoke strokovne sposobnosti več kot sto let starega udejevanja Tržačanov na področju ladjedelništva ter zagotovijo ne samo obstoj ladjedelnic Sv. Marka, ampak ustanovijo dovolj delovnih mest... Resolucija nosi datum 23.6.1966.

Nismo strokovnjaki in ne vemo, koliko bodo koristili Trstu in njegovemu prebivalstvu, gospodarstvu in zlasti prizadetemu delavstvu novi sklepi CIPE. Zelim, da bi se stanje izboljšalo in ne poslabšalo. Priznavamo dobro voljo tistim, ki so v zadnjem trenutku izsilili, kar se je dalo. Razumemo in odobravamo pa tudi protest in ogorčenost tržaškega prebivalstva, v kolikor ni šel preko meje zakonitosti ter se izrodil v vandalizem.

Kot Slovenci postavljamo še nekaj vprašanj, mimo katerih ne moremo v tem usodnem trenutku. Kaj bo po preureditvi ladjedelništva, to je po ukinitvi ladjedelnic Sv. Marka s tistimi malimi industrijskimi ter obrtniškimi podjetji, ki delajo za ladjedelnice in ki zaposlujejo znatno število Slovencev (poleg tistih, ki so zaposleni v samih ladjedelnicah)? Ali bo tudi njim zagotovljeno delo? Kakšno novo delovno silo bodo zaposlila v Trstu nova in preurejena podjetja? Ali bodo prišli novi ljudje od drugod in bodo domačini (torej tudi Slovenci) izključeni? Ali bodo imeli prednost domačini? Če ne, bi se ponovil žalostni primer izseljevanja Tržačanov. In še eno vprašanje naj nam bo dovoljeno: doslej smo večkrat doživeli, da Rim ni izpolnil vseh svojih obljub. Ali bo izvedel sklepe, ki jih je sprejel CIPE, zlasti tiste, ki imajo obliko obljub?

Te pripombe in ta vprašanja ter pomisleke smo morali postaviti, ker iz srca želimo, da bi Trst s sedanjimi spremembami res kaj bistvenega dobil in napredoval, ne pa izgubil in nazadoval.

Tržaške gg. duhovnike obveščamo, da dobijo tudi letošnjo »Misijonsko nedeljo« v knjigarni Fortunat. Prosimo lepo, da jo tam dvignejo.

v svojih nebesih?

Popoldne pride h Gerritsovim stric Jodo na obisk. Mož kar cvet. Najprej potegne na dan zavitek pralinejev in potem začne pripovedovati o potovanju. Jodo se ne zaveda, da so podobe iz sanj, ki jih čara prednje — sonce, cvetje, sinjina in prvovrsten hotel — ljudem z Wolveste samo v trpljenje. V hiši obešenca je tako lahko govoriti o vrvi. Jon in Greta se dobro držita in se poskušata smehljati: »Z vama sva vesela, Jodo!« In stric žlobudra v mladostnem navdušenju kar naprej: o Phinetinih toaletah in sobe so bile po šestdeset frankov dnevno in kuhar je služil še pri markiju de Latourju. »Drago, seveda, toda kaj hočemo, kaj ne?« Smeje se in zapali havano. »In kako je kaj tukaj? Nisem mogel priti prej; Phinetina je hotela vsekar za nekaj dnj v Bruselj, da bi si pri Hirschu ogledala novo modo in si nakupila pri Braimontu pohištva, pri dvornem dobavitelju. Ali nima pravega okusa, Jon?« Ljubi Bog, kako je Jodo v oblakih! (se nadaljuje)

ANTON VAN DE VELDE

Srce zmaguje

14

Jon vzdihne: »Ali s takšnim dohodki ne moremo igrati veselih rentnikov?« In potem se obrne nenadoma k Nandu: »Povej, Nand, kako prideš v strokovno zvezo?«

»Da, to stane — čakaj malo — to stane dve sto frankov in dva morata jamčiti zate...«

Nekaj časa slišiš samo žuboreči samogovor male Lientje. Dve sto frankov? Jonu so se druga vrata zdriesknila pred nosom in bedak bo šel tepen spat.

Greta spet ne more zatisniti oči; to pot jo daje otrok pod srcem: »Ljubi Bog, pošlji nekoliko sonca v čas njegovega rojstva!«

V zadnji kamrici smrči Nand kakor medved. On je edinj med odraslimi, ki živalsko mimo spi. Jon mu zavida.

TRŽAŠKE NOVICE

Msgr. Lojze Škerl imenovan za škofovega vikarja tržaške škofije

V torek, 11. oktobra je stopil v veljavo koncilski odlok o pastirski službi škofov. Ta dan je izredno važen za versko življenje slovenskih vernikov tržaške škofije. Gospod nadškof je namreč imenoval msgr. dr. Lojzeta Škerla, stolnega kanonika, za škofovega vikarja in mu naložil skrb za slovenske vernike v škofiji. To mesto predvideva koncilski odlok o službi škofov v točki 27, kjer je rečeno: »V škofijski kuriji ima prvo mesto služba generalnega vikarja. Kadar pa to zahteva pravilno vodstvo škofije, da more škof imenovati enega ali več škofovih vikarjev, ki imajo po samem pravu na določenem delu škofije ali pri določenih vrstih opravil ali glede vernikov določenega obreda tisto oblast, ki jo obče pravo daje generalnemu vikarju.«

G. nadškof je tržaškim duhovnikom novega škofovega vikarja predstavil v ponedeljek popoldne na pastoralni konferenci v semenišču. Imenovanje so vsi duhovniki toplo pozdravili. Posebno navdušeno so ploskali, ko se je msgr. Lojze Škerl zahvalil za imenovanje, se priporočil za molitev in prosil za sodelovanje.

Msgr. Škerlu k visokemu in odgovornemu imenovanju iskreno čestitamo. Radi bomo zanj molili, da bi ga Bog vodil pri iskanju primernih poti za uspešno organiziranje dušnopastirskega dela med našimi ljudmi in mu pri delu po svojih močeh pomagali. Hvaležni smo g. nadškofu, da tako naglo in z veliko uvidenostjo uresničuje navodila koncila.

Poziv tržaškega škofa k pomiritvi duhov

Ugoden odmev v vseh krogih tržaškega prebivalstva je imel poziv, ki ga je tržaški škof msgr. Santin naslovil na svoje vernike z namenom, da prispeva k pomiritvi razbičanih duhov.

»Zaskrbljeni se sprašujemo, komu naj bi bili služili boleči dogodki preteklo soboto. Menim, da niso bili v korist delavcem in ne mestu. Razumem, da se da odločitve rimske vlade različno oceniti in imeti različne poglede. Toda ena stvar je izraziti svoje mnenje, druga pa predati se vandalskemu puščanju. Zase sem bil vedno mnenja, da je treba našo ladjedelnic modernizirati in ji pomagati do razvoja. Ni pa stvar nerazgledanih, da oni odločijo, kaj je za stvar najbolje. Izvedenci so se sedaj izjavili. Ni razloga, da jim ne bi zaupali, da so hoteli samo to, kar bo v korist delovnih slojev. Napove-

dana rešitev jamči zaposlitev vsem, povečanje dela in proizvodnje, bo torej podprla splošno blaginjo. Zato je prav, da se vrneta v mesto strpnost in medsebojno razumevanje.«

Svet duhovnikov v tržaški škofiji

Koncilski odlok o službi škofov naroča škofom, naj si izberejo nekaj duhovnikov, ki jim bodo v pomoč pri vodstvu škofije. Lahko jih imenuje škof sam, ali da duhovnikom priliko, da jih izberejo iz svoje sredice.

GORIŠKE NOVICE

Sestanek SDZ v Gorici

Zadnje nedeljo se je vršil v mali dvorani Katoliškega doma širši sestanek Slovenske demokratske zveze v Gorici. Udeležili so se ga somišljeniki in prijatelji iz mesta in s podeželja. Dnevni red je obsegal poročila vodstva ter izvoljenih zastopnikov in slučajnosti.

Sestanek je otvoril in vodil predsednik SDZ dr. Kacin, ki je tudi poročal na mestu občinskega odbornika dr. Šfiligoja, odsotnega iz zdravstvenih razlogov. V svojem poročilu je prikazal dosedanje delovanje Slovenske demokratske zveze v upravnih odborih leve sredine ter delo organizacije na področju zaščite slovenske narodne manjšine. Iz poročila je razvidno, da je Krščanska demokracija pripravljena podpirati napore SDZ za določitev zaščitnega zakona. V nadaljevanju poročila je dr. Kacin seznanil navzoče s posredovanji, ki jih je prejšnji teden imel v Rimu dr. Šfiligoj na raznih ministrstvih. O tem poročamo na drugem mestu.

V splošni debati se je nato razvil razgovor o zadevi slovenskih imen. Izkazalo se je, da so vsi soglasni odločno vztrajati pri zahtevi za končno pravično ureditev te zadeve. Znano je namreč, da je zakon že pred parlamentom in čaka na skorajšnjo razpravo v senatu. Enako so navzoči poudarili potrebo po novih stvabeh za slovenske šole, za kar je pred nekaj leti goriška občina že nakazala potreben znesek. Treba je še najti primeren prostor za te zgradbe.

Pokrajinski svetovalec dr. Kraner je v svojem poročilu najprej podal kratak pregled o pogajanjih za sestavo nove večine leve sredine na Goriškem, ko je Slovenska demokratska zveza uradno pristopila k novi večini in tako stvarno prispevala k praktični rešitvi vseh upravnih vprašanj. Nato je prikazal še nekatere najbolj važne zadeve, ki o njih odloča pokrajinska uprava (ceste, umobolnica itd.). Debata, v katero je poseglo mnogo prisotnih, je nato pokazala še razne druge probleme, ki jih moramo reševati v okviru naše politične organizacije. Sestanka so se udeležili občinski odborniki in svetovalci Slovenske liste iz Gorice, Krmina, Steverjana, Sovodenj in Doberdoba.

Tržaški g. nadškof je izbral drugi demokratski način. V svet duhovnikov pridejo štirje dekanji po svoji službi (za Slovence dekan msgr. Franc Sibenik), 12 duhovnikov pa je bilo izvoljenih. Svet bo torej štel 16 članov.

Pastoralne vizitacije na Tržaškem

V nedeljo so imeli na Proseku pastoralno vizitacijo. G. nadškof je prišel na Prosek ob desetih. Po sprejemu je imel slovensko službo božjo z nagovorom. Popoldne ob 15,30 so bile molitve za mrtno in evharistični blagoslov. Ob 16,30 je bila služba božja v italijanskem jeziku.

Za naslednje nedelje in praznike so predvidene vizitacije v sledečem redu: G. nadškof bo 16. oktobra obiskal Ricmanje, 30. oktobra Dolino, 6. novembra Boršt in Boljunec, 20. novembra pa Stramar. Za obisk Peska ni še določen dan.

V NEDELJO 16. OKTOBRA BO V KATOLISKEM DOMU KULTURNI VECER posvečen

TISOČLETNICI KRŠČANSKE POLJSKE

G. Vinko Zaletel bo kazal skioptične slike iz poljske zgodovine. Začetek ob 16,30. — Isti gospod bo predavanje ponovil zvečer ob 19,30 v Standrežu in v ponedeljek zvečer v Steverjanu. — Gospoda Zaletela že sedaj lepo pozdravljamo in se veselimo njegovih lepih slik.

Vstop prost! Vsi prisrčno vabljeni!

skij cerkvi je nato goriški župan Martina prižgal votivno luč v spomin padlih prve svetovne vojne.

Sledila je nadškofova maša z govorom, v katerem je poudaril pomen današnjega praznika, ki je združil vso deželo v spominu na padle prve vojne in ob češčenju poslanca miru sv. Frančiška. »Bodite vsi, kakor je bil on, ponosni, da ste svobodni, da lahko delujete kakor vam narekuje vest v pravičnosti in poštenju, v ljubezni do Boga in do ljudi.« je zaključil nadškof.

Liturgična knjižica

Te dni pred praznikom Vseh svetih bo izšla v Gorici knjižica o pogrebem obredu in sv. maša za rajne v slovenskem jeziku.

Sv. Cerkev nam nudi po koncilu tudi ta obred v živem jeziku, s katerim prosimo smiljenja rajnim in vliva v srca živih božjo tolažbo.

Dušni pastirji, ki jo želijo imeti, naj javno čimprej številno izdovodov v Alojzijeviškem ker bo naklada omejena. — Cena 100 lit.

RADIO TRSTA

Spored od 16. do 22. oktobra 1966

Nedelja: 8.30 Kmetijska oddaja. — 9.00 Prenos sv. maše iz župne cerkve v Rojanu. — 10.15 Od nedelje do nedelje na našem valu. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Petnajstletni kapitan«. Tretji del. — 12.00 Nabožna glasba. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Odmevi tedna v naši deželi. — 15.00 S pesmijo naokrog. — 15.30 Ivan Pregelj: »Tolminci«. (10) »Čudna velika noč«, v priredbi Martina Jevnikarja. — 17.15 Obisk v diskoteki, pripravil Janko Ban. — 18.25 Glasba za dobro voljo. — 19.15 Nedeljski vestnik. — 20.30 Iz slovenske folklorne: Rado Bednarik: »Pratika za drugo polovico oktobra«. Ponovitev v torek ob 12.00. — 22.00 Nedelja v športu. — 22.10 Sto let komorne glasbe v Furlaniji.

Ponedeljek: 12.15 Brali smo za vas. — 12.30 Za vsakogar nekaj. — 13.30 Priljubljene melodije. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 19.15 Poglavlja iz zgodovine slovenske književnosti: Vinko Belič: »Intimni liriki Josip Murn Aleksandrovi«. — 21.00 Sodobne črtice in novele: Stanko Jančič: »Otok življenja in smrti«. — 21.30 V plesnem ritmu. — 22.30 Slovenske skladbe za violino in klavir.

Torek: 13.30 Glasba po željah. — 18.55 Za vedro razpoloženje. — 19.15 Ploščice za vas, quiz oddaja. — 20.35 Henry Purcell: »Didona in Eneja«, opera v treh dejanjih. — 21.55 Motivi, ki vam ugajajo.

Sreda: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 13.30 Glasba iz filmov in revij. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 19.15 Higiiena in zdravje. — 19.30 Zbor »Publio Carniel« iz Trsta. — 20.35 Simfonični koncert orkestra mestnega glasbenega liceja »Jacopo Tomadini« iz Vidma. V odmoru (približno ob 21.15) Iz pesniških gajev: »Salvatore Quasimodo v prevodu Cirila Zlobca«, ocena prof. Josipa Tavčarja.

Četrtek: 12.15 Znanost in tehnika. — 13.30 Glasba po željah. — 19.05 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 19.35 Ploščice, ki so mladim všeč. — 20.35 »Alektis«, grška drama, ki jo je napisal Evripid. — 23.00 Glasba za lahko noč.

Petek: 12.15 Med tržaškimi stojnicami. — 13.30 Glasbeno potovanje okoli sveta. — 18.00 Ne vse, toda o vsem. — 18.30 Iz slovenskega glasbenega življenja v preteklih stoletjih. — 19.15 Vatikanski muzeji: Milko Bambič: »Sikstinska kapela«. — 20.35 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe simfoničnega orkestra Italijanske radiotelevizije iz Rima. — 22.00 Zvočna paleta.

Sobota: 12.15 Tržaške ulice in trgi. — 13.30 Glasba po željah. — 15.00 Glasbena oddaja za mladino. — 16.00 Volan, oddaja za avtomobiliste. — 17.20 Komentarji o dogodkih po koncilu in v jubilejnem letu. — 17.30 Razkuštrane pesmi. — 19.00 Pojeta: Catherine Spaak in Gianni Morandi. — 19.15 Družinski obzornik: »Otroci edinčiki«. — 19.30 Nastop zabavnih ansamblov na radiu Trst. — 20.00 Sportna tribuna. — 20.35 Teden v Italiji. — 20.45 Oktet »Planika« iz Gorice. — 21.00 »Prazna hiša«, veseloliga v enem dejanju.

V NEDELJO 23. oktobra bo misijonska nedelja. Marijina družba v Gorici pripravlja misijonsko prireditev s srečovanjem v korist misijonom.

Vsi prisrčno vabljeni v Katoliški dom!

Ob začetku šolskega leta na Goriškem

S 1. oktobrom so se odprla vrata šolskih učilnic. V Italiji se je začelo novo šolsko leto za 8 in pol milijona šolarjev ter dijakov. Njih število je naraslo v primeri s šolskim letom 1965-66 za približno 300.000.

Nekaj porasta zaznamujemo tudi v slovenskih šolah na Goriškem. V osnovne šole je vpisanih 438 otrok, ki so takole razdeljeni: Gorica ulica Croce 79, ulica Randaccio 9; Standrež 52; Podgora 16; Pevma 21; Štmaver 10; Steverjan 31; Valesišče 19; Jazbine 3; Plešivo 6; Škrljevo 8. V Doberdobo jih je 59; v Jamljah 17; v Dolu 22; v Sovodnjah 49; v Rupji 21; v Gaberjah 3; na Vrhu 13.

Goriško didaktično okrožje šteje 254 otrok v osnovnih šolah, to je 30 več kot lani. Doberdobsko pa 179, 5 več kot lani. Skupaj 438 osnovnošolskih otrok. Število bi moralo biti precej višje. Pripominjamo, da so nekateri slovenski starši kljub vsem opozorilom vpisali svoje otroke v druge šole.

V slovenskih srednjih šolah v Gorici pa je stanje vpisanih sledeče: na enotni srednji (nižji) šoli: 186. Po vseh pedagoških presojah bi morali biti odprti štirje prvi razredi. Zato tudi starši pričakujejo od šolskih oblasti, da se bo to zgodilo, sicer bomo morali, žal, zopet ugotavljati diskriminacije, ker vemo, da na nekaterih italijanskih srednjih šolah ni v prvem razredu niti po 15 učencev.

Na slovenskem višjem državnem učiteljskem je vpisanih 27 dijakov in dijakinj. Na gimnaziji-liceju pa skupno 34.

Slovensosti v čast sv. Frančišku v Gorici

Prazniku sv. Frančiška Asiškega so v našem mestu dali letos posebno slovesen značaj. Združili so ga s proslavo 50-letnice prve svetovne vojne. Središče proslav je bila kapucinska cerkev v Gorici in trg pred njo, kjer je postavljen spomenik asiškemu ubožcu. Ob tem spomeniku so se v nedeljo zjutraj zbrali predstavniki oblasti dežele Furlanija-Juljska krajina, župani Trsta, Vidma in Gorice in v prpori dvajsetih mest dežele. Ob spomeniku sv. Frančiška pred kapucinsko cerkvijo so postavili venec, nakar je spregovoril predsednik dežele dr. De Rinaldini, ki je poudaril, kako morajo voditelji javnega življenja delovati po zgledu sv. Frančiška vestno in z ljubeznijo do vseh ljudi.

Pred oltarjem sv. Frančiška v kapucin-

Šolske novice s Tržaškega

Dne 1. oktobra so se ponovno odprla šolska vrata in se je začelo novo šolsko leto. V slovenske osnovne šole na Tržaškem je letos vpisanih skupno 1054 učencev, medtem ko jih je bilo lani 1038. Zanimivo je, da so letos nekoliko močnejši prvi razredi osnovnih šol, ki štejejo skupno 226 otrok, medtem ko so jih lani šteli 189.

V enotno srednjo šolo je letos vpisanih skupno 626 učencev, medtem ko jih je bilo lani 656. V višje srednje šole (realna in klasična gimnazija, trgovska akademija in učiteljske) se je vpisalo skupno 370 dijakov in dijakinj (lani 367).

Pri vodstvu osnovnih šol so letos nastale precejšnje spremembe. Upokojena sta bila didaktična ravnatelja g. Ferdinand Ferluga in ga. Pavla Lekan, ki sta vodila ravnateljstvo pri Sv. Ivanu, oziroma Sv. Jakobu. Ti dve ravnateljstvi bo letos vodil g. Josip Sinigoj, dosedanji ravnatelj na Opčinah in v Nabrežini. Dosedanji ravnatelj v Dolini g. Miro Tavčar je letos prevzel ravnateljstvo v Nabrežini, na njegovo mesto pa je bil imenovan g. Velimir Pavletič. Didaktično ravnateljstvo na Opčinah pa je bilo poverjeno g. Juliju Pavletiču.

V tej zvezi pripominjamo, da so šolske oblasti letos zadovoljivo rešile vprašanje ravnatelja za nabrežinsko didaktično ravnateljstvo, ki je bilo lani poverjeno ravnateljstvu z Opčin, letos pa so eni sami osebi poverili dve ravnateljstvi v mestu (pri Sv. Ivanu in Sv. Jakobu).

Spremembe so nastale tudi na višjih srednjih šolah. Dosedanji ravnatelj učiteljskega dr. Anton Kacin je bil imenovan za ravnatelja realne in klasične gimnazije. Za ravnatelja učiteljskega je bila imenovana dr. Laura Abram, ki je obenem ohranila

ravnateljsko mesto na enotni srednji šoli pri Sv. Ivanu in na Katinari.

Dosedanji ravnatelj višje trgovske šole profesor Turina je ostal na istem mestu.

Kakor je znano, velja že nekaj let za slovenske osnovne šole na Tržaškem zaokroženo, omejeno število razredov, in sicer 100. Torej »numerus clausus«, ne glede na narastek števila učencev. Če ena šola pridobi razred, gre to na račun druge. Tako imamo v novem šolskem letu po en razred več na osnovnih šolah v Ricmanjih, v Sv. Križu in v Bazovici, po en razred manj pa na šolah pri Sv. Jakobu, v ulici sv. Frančiška in v Rojanu.

Slovenska osnovna šola v ulici sv. Frančiška je bila premeščena iz prejšnjega soplelja št. 42 v soplelje št. 25 srednje šole »Stuparich«, kjer je bila nekada slovenska pripravnica.

Razpisan je natečaj za sestavo berila za I. razred osnovne šole, kakor tudi natečaj za pomožne knjige ali priročnike za III., IV. in V. razred osnovne šole. Učenci vseh razredov bodo dobili berila, za nekatere učence pa bodo zmanjkale pomožne knjige. Te bodo nadomestili s knjigami, ki jih slovenske šole na Tržaškem dobijo iz Jugoslavije na podlagi dogovora mešanega odbora iz leta 1964. Pomanjkanje knjig za slovenske šole je že kronično in vzbuja nezadovoljstvo otrok ter staršev. Upati je, da bo po razpisu natečaja zadeva rešena vsaj za prihodnje šolsko leto.

V okviru dogovora za kulturne izmenjave so pred dnevi odšli na tečaj za izpopolnjevanje v slovenskimi ljubljanski univerzi nekateri slovenski šolniki s Tržaškega, in sicer učitelja Bruno Kralj in Fortunat Susteršič ter profesorji Nada Pertot, Samo Pahor, Marija Pierazzi in Marija Kenda.

ZAHVALA

Zavod sv. Družine v Gorici se zaenkrat v imenu p. Jakoba Vučina prav prisrčno zahvaljuje vsem dobrim osebam, ki so se velikodušno odzvale prošnji v Katoliškem glasu dne 29.9.1966 in ponudile dar zavetišču jugoslovanskih beguncem. Nici šivalni stroj. Sprejeta je bila tudi ponudba. Stroj je pripravljen in bo čez dni odposlan na določeno mesto. Dodajemo naslov p. Jakoba Vučina: Père Jacques Vučina, Mission Catholique, 6, Rue de France, Nice, A.M., France.

DAROVI:

Za Alojzijeviše: Namesto cvetja grob pok. gdč. Zorke Beletove 2.500; M. Z. 3.000; N. N. 1.000; namesto cvetja grob pok. Kriste Krajnik družina 2.000 Rupa, 8.000 lit.

Za Zavod sv. Družine: Kovic Oskar, Po namesto cvetja na grob pok. Ladotu Ušiču 5.000 lit.

Vsem dobrotnikom Bog povrni!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca trgovski L 30, osmrtnice L 50, več tiskovinskih davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Kmečka banka

GORICA - ul. Morelli 14 - tel. 2206

vam nudi ugodne pogoje za trgovske posle in bančne usluge (tekoči računi, vezane in proste hranilne vloge, posojila, vnovčenje in diskontiranje trgovskih menic, posli z inozemstvom, nakup tuje valute, plačevanje davkov in tako dalje)